



En fornyet legende

Espen Haavardsholm
«Martin Linge – min morfar»
Biografi
Gyldendal Norsk Forlag 1993

Storbritannia sto i 1940 alene mot Hitler, og var alvorlig truet av invasjon fra kontinentet – ikke første gang i øyrikets historie. Aldri tidligere hadde invasjonstrusselen vært større. Likevel planla britene den videre krigføring mot Nazi-Tyskland, allerede 18 dager etter Dunkerque foregikk det første commando-raid mot Boulogne. Skjebnen ville det slik at Churchills strategi med commando-raids skulle bli det avgjørende i skuespilleren, sunnmøringen og krigshelten Martin Linge, som falt i kamp mot tyskerne på Måløy 27. desember 1941. Martin Jensen Linge bruker Espen Haavardsholm konsekvent i sin innholdsrike roman om sin legendeomspunne morfar.

Forfatteren fraviker en stringent biografi, han analyserer morfarens personlighet, undres over og til og dels dikter og er kritisk til de vedtatte oppfatninger av Martin Jensen Linge. Det gjelder ikke minst i familieforholdet, om det påtvungne ekteskapet mellom Margit Vogt, professordatteren fra Singsaker og den drømmende studenten fra Valldal. En håpefull karriere som skuespiller ble hemmet av spanskesyken som ødela stemmen. I mellomkrigstiden var han med i Norsk Skuespillerforbund, kom dermed inn i en radikal krets med blant annet Nina og Knut Gleiditch. Tilhørigheten til Trondheim var sterk, med giftemål og elevtid på Underoffiserskolen og Katedralskolen. I 1946 blir hans bære ført inn i Nidarosdomen.

Helst ville Linge blir bonde, sjømann eller kunstner, men det var som fenrik i felttoget i Romsdal i 1940 han fikk forløst alle sine gode egenskaper. Hans veg fra tjenesten som liasonoffiser hos britene i Åndalsnes til hans inspirerende innsats i

Måløyraidet i 1941, 47 år gammel, var ikke så uforutsigbar som Espen Haavardsholm gjør den til. Han skildrer det han mener er de mørke sider hos morfaren og hevder at Martin Jensen Linge var en slags Dr. Jekyll og Mr. Hyde. Haavardsholm polemiserer og til dels provoserer med å hevde at Martin Linge ble forrådt under Måløyraidet – at Linges død egentlig var et resultat av Churchills løfter ovenfor Stalin. Gjennom biografien skapes et inntrykk av at Martin Linges liv og krigsinnsats var skjebnebestemt. Kaptein Martin Jensen Linge var bærer av en åndelig kraft ikledd en karismatisk skikkelse som vakte stor tillit. Det var ikke før han skapte Norwegian Independent Company No. 1, Kompani Linge, at en norsk offiser var i stand til å skape en ånd av offensiv selvpopprefelse.

Den samme ånd var Linge-karene besjelet av, og det var dette som førte til at mange av dem var pådrivere for å opprette Heimevernet, som til å begynne med besto av frivillige som følte seg i ytterkanten av det norske forsvar.

Haavardsholm har ikke skrevet noen vanlig – og heller ikke lettlest – biografi. Grensene mellom dikt og virkelighet overskrides ofte. Noen myter om Martin Jensen Linge brytes, men boken skaper en ny legende – fortsatt er mye i Linges liv hemmelig. Biografien med de mange lange seininger bringer en helt ny og større dimensjon over offiseren Martin Linge.

Svein Iversen

Heimevernets baktekk 04. 93